

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ У СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

IMPROVEMENT OF METHOD OF MONITORING OF SOCIAL AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF REGIONS

У статті досліджено нормативно-правову базу щодо проведення оцінки стану соціально-економічного розвитку регіонів. Розглянуто Методику проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики, за якою Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України проводить рейтингову оцінку регіонів. Проаналізовано результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за 27 та 64 показниками, проведеного Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України. Визначено недоліки методики проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів. Надані пропозиції щодо її вдосконалення.

Ключові слова: регіональний розвиток, моніторинг, методика, державна підтримка, рейтингова оцінка, показники соціально-економічного розвитку.

В статье исследовано нормативно-правовую базу по проведению оценки состояния социально-экономического развития регионов. Рассмотрена Методика проведения мониторинга и оценки результативности реализации государственной региональной политики, по которой Министерство регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства Украины проводит рейтинговую оценку регионов. Проанализированы результаты

мониторинга социально-экономического развития регионов за 2015 год по 27 и 64 показателям, проведённого Министерством регионального развития, строительства и жилищно-коммунального хозяйства Украины. Определены недостатки методики проведения мониторинга социально-экономического развития регионов. Представлены предложения по её совершенствованию.

Ключевые слова: региональное развитие, мониторинг, методика, государственная поддержка, рейтинговая оценка, показатели социально-экономического развития.

In the article, the legal framework for conducting assessment of social and economic development of regions has been studied. The Method of monitoring and evaluation of implementation of the state regional policy has been reviewed, under which the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine carries out rating assessment of regions. The results of monitoring of social and economic development for 2015 by 27 and 64 indicators conducted by the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine have been analysed. Shortcomings of method of monitoring of social and economic development of regions are detected. Proposals for improvements are given.

Key words: regional development, monitoring, method, state support, rating assessment, indicators of social and economic development.

УДК 332.14

Лаврентьєв М.М.

старший науковий співробітник,
Державна навчально-наукова установа
"Академія фінансового управління"

Постановка проблеми. Державна підтримка регіонального розвитку повинна здійснюватись на основі об'єктивної та обґрунтованої оцінки стану розвитку регіонів. Ефективність такої підтримки безпосередньо залежить від достовірної, належним чином систематизованої та своєчасної інформації про стан того чи іншого регіону в його динаміці, об'єктивного аналізу такої інформації та прогнозування на його основі подальшого розвитку регіону. Недостатнє забезпечення органів державної влади і управління інформацією про тенденції розвитку регіонів сприяє суб'єктивізму при прийнятті відповідних управлінських рішень, що в кінцевому рахунку може привести до загострення міжрегіональних диспропорцій чи конфліктів регіонів з центром.

Таким чином для забезпечення ефективної державної підтримки регіонального розвитку необхідний діючий і ефективний моніторинг стану розвитку регіонів. Організація такого моніторингу є однією з головних задач, вирішення якої дозволяє встановити взаємозв'язки між показниками соціально-економічного розвитку регіону і оперативно реагувати на негативні тенденції в цих показниках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми регіонального розвитку, зокрема, державної підтримки регіонального розвитку та проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів розглядаються у працях таких вітчизняних науковців, як: Варналій З.С., Данилишин Б.М., Жук В.І., Романюк С.А., Ромашко С.М., Саврас І.З., Селівестров Р.Г., Юринець Р.В. та ін. Але, незважаючи на значну кількість досліджень та методичних розробок за цим напрямом, наразі методика проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів все ще має ряд недоліків, які необхідно вирішити.

Постановка завдання. Метою дослідження є вдосконалення методики проведення моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів.

Виклад основного матеріалу дослідження. В Україні вже неодноразово робились спроби запровадити систему оцінювання стану розвитку регіонів. Так визначення проблемних регіонів на нормативно-правовому рівні було закладено ще у постанові Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2004 р. № 113 «Про затвердження Методики визначення комплексної оцінки результатів

соціально-економічного розвитку регіонів»[1]. Для здійснення комплексної оцінки використовувалось 35 показників соціально-економічного розвитку регіонів, а сама оцінка здійснювалась у 2 етапи. На першому етапі оцінка визначалась на основі підсумків відносних відхилень показників розвитку регіону від їх найкращих значень в інших регіонах за певною формулою, а на другому – визначалось середнє арифметичне суми рейтингів конкретного регіону за кожним з показників. За результатами розрахунку визначалось місце кожного регіону у загальному рейтингу. Зазначена постанова втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2005 р. № 263 «Про запровадження моніторингу результатів діяльності Кабінету Міністрів України та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій»[2]. Зазначений моніторинг проводився щомісяця за основними показниками соціально-економічного розвитку України в цілому (40 показників) та щокварталу – за основними показниками у розрізі галузей національної економіки та сфер діяльності, а також регіонів (78 показників за 16 напрямками). Крім того, згідно цієї постанови Державний комітет статистики України повинен був щомісяця готувати бюлетень соціально-економічного розвитку регіонів (44 показники за 7 напрямками). Ранжування регіонів не проводилось. Зазначена постанова втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 20 червня 2007 р. № 833 «Про запровадження комплексної оцінки соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя»[3]. Зазначеною постановою було затверджено Порядок проведення комплексної оцінки соціально-економічного розвитку регіонів та вдосконалену (яка була затверджена ще постановою Кабінету Міністрів України від 4 лютого 2004 р. № 113) Методику рейтингової оцінки соціально-економічного розвитку регіонів. Для проведення комплексної оцінки використовувалось 39 показників соціально-економічного розвитку за 5 напрямками. У Методиці було змінено 2 етап, на якому визначалось середнє арифметичне значення суми рейтингів оцінок конкретного регіону за всіма показниками, що характеризують окрему сферу його соціально-економічного розвитку, та додано 3 етап, на якому визначалось середнє арифметичне значення суми рейтингів оцінок конкретного регіону за усіма сферами його соціально-економічного розвитку. Зазначена постанова втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 650 «Про запровадження проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій»[4]. Зазначеною поста-

новою було затверджено Порядок та Методику проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Оцінка проводилась у 2 етапи: на першому проводився аналіз динаміки показників оцінки за відповідними напрямками в кожному регіоні без застосування міжрегіонального порівняння; на другому здійснювалось проведення рейтингової оцінки (ранжування) регіонів за кожним напрямком та розрахунку загальної рейтингової оцінки в цілому за всіма напрямками. Рейтингова оцінка проводилась на основі підрахунку відносних відхилень показників кожного регіону від максимальних та мінімальних значень таких показників інших регіонів, також визначалось середнє арифметичне значення суми рейтингів оцінок конкретного регіону за всіма показниками, що характеризують окремий напрям діяльності. За результатами розрахунків визначалась інтегральна рейтингова оцінка, як середнє арифметичне значення суми рейтингів оцінок конкретного регіону за усіма напрямками. Оцінка проводилась з використанням 81 показника за 10 напрямками. Зазначена постанова втратила чинність на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 654 «Про визнання такими, що втратили чинність, постанов Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 650 і від 9 квітня 2012 р. № 335» [5].

Крім того, у 2005 р. було прийнято Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» [6], у якому визначено правові, економічні та організаційні засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій. Відповідно до ст. 10 зазначеного Закону моніторинг показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення здійснюють центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної регіональної політики, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації на підставі даних державної статистичної звітності та інших даних центральних органів виконавчої влади в порядку, що встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Такий порядок було затверджено у 2006 р. постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку здійснення моніторингу показників розвитку регіонів, районів, міст республіканського в Автономній Республіці Крим і обласного значення для визнання територій депресивними» [7], в якому було визначено перелік з 10 показників моніторингу. Зазначена постанова втратила чинність у 2010 р. на підставі прийняття нової постанови [8] та затвердження нового Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та

міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними.

За результатами моніторингу Кабінет Міністрів України визначає: території, яким надається статус депресивних, встановлює їх межі; строк, на який території надається статус депресивної; заходи державного стимулювання розвитку території з метою подолання депресивного стану та форми й умови їх застосування; співвідношення державних, регіональних та інших фінансових ресурсів, що спрямовуються на виконання програми подолання стану депресивності території; строк внесення проекту програми подолання стану депресивності території. Моніторинг здійснюється за 11 показниками соціально-економічного розвитку.

Зазначимо, що з прийняттям постанови Кабінету Міністрів України від 20 травня 2009 р. № 476 «Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів» [9] було запроваджено відповідну оцінку та Методику її проведення. Для проведення оцінки міжрегіональної диференціації використовується 16 показників соціально-економічного розвитку регіонів, а для внутрішньорегіональної – 12.

Відповідно до статті 12 та частини п'ятої статті 23 Закону України «Про засади державної регіональної політики» [10], який визначає основні правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики як складової частини внутрішньої політики України, Кабінетом Міністрів України наприкінці 2015 р. затверджено [11] Порядок проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики та Методику проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики.

Порядок визначає процедуру проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики, яка передбачає періодичне відстеження відповідних індикаторів на підставі наявних даних офіційної статистики, інформації центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій, органів місцевого самоврядування та проведення на підставі даних моніторингу оцінки результативності виконання індикаторів шляхом порівняння отриманих результатів з їх цільовими значеннями.

Моніторинг реалізації державної регіональної політики проводиться шляхом визначення переліку відповідних індикаторів (показників), відстеження їх динаміки, підготовки та оприлюднення результатів такого моніторингу та включає:

- моніторинг виконання індикаторів (показників) цілей документів, які визначають державну регі-

ональну політику (Державна стратегія регіонального розвитку України; План заходів з реалізації Державної стратегії регіонального розвитку України; регіональні стратегії розвитку; плани заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку; інвестиційні програми (проекти), спрямовані на розвиток регіонів);

- моніторинг соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя.

Порядок проведення моніторингу документів, які визначають державну регіональну політику, встановлюється відповідно до статей 8 і 23 Закону України «Про засади державної регіональної політики».

Моніторинг соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя (далі – моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів) проводиться Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України (далі – Мінрегіон) на підставі наявних даних офіційної статистики, інформації центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських держадміністрацій.

Моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів проводиться шляхом здійснення розрахунків рейтингової оцінки (ранжування) регіонів за кожним напрямом та розрахунку загальної рейтингової оцінки в цілому за всіма напрямками:

- щокварталу – за переліком показників оцінки (27 показників за 6 напрямками) (далі – щоквартальна оцінка);

- щороку – за переліком показників оцінки (64 показники за 12 напрямками) (далі – щорічна оцінка).

Для проведення щоквартальної оцінки відповідальні за подання даних за переліком показників до 15 числа другого місяця, що настає за звітним періодом, подають Мінрегіону інформацію за відповідною формою.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські держадміністрації до 1 числа другого місяця, що настає за звітним періодом, подають Мінрегіону аналітичну записку про соціально-економічний розвиток регіонів і нагальні проблеми разом з пропозиціями щодо їх розв'язання за встановленою Мінрегіоном формою.

Мінрегіон:

1) на підставі інформації, отриманої від відповідальних за подання даних, здійснює за Методику проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики розрахунки рейтингової оцінки (ранжування) регіонів з урахуванням показників за визначеними

напрямами та загальної рейтингової оцінки за всіма напрямами;

2) узагальнює інформацію про результати проведення щоквартальної оцінки та подає її за відповідною формою до 15 числа третього місяця, що настає за звітним періодом, Кабінетові Міністрів України;

3) оприлюднює результати щоквартальної оцінки на своєму офіційному веб-сайті.

Для проведення щорічної оцінки відповідальні за подання даних за переліком показників оцінки подають Мінрегіону щороку до 1 квітня інформацію за відповідною формою.

Міністерства, інші центральні органи виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська і Севастопольська міські держадміністрації подають Мінрегіону щороку до 1 квітня аналітичну записку про соціально-економічний розвиток регіонів і нагальні проблеми разом з пропозиціями щодо їх розв'язання за встановленою Мінрегіоном формою.

Мінрегіон:

1) на підставі інформації, отриманої від відповідальних за подання даних, здійснює за Методикою проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики розрахунки рейтингової оцінки (ранжування) регіонів з урахуванням показників за визначеними напрямами та загальної рейтингової оцінки за всіма напрямами;

2) узагальнює інформацію про результати проведення щорічної оцінки та подає її за відповідною формою щороку до 15 травня Кабінетові Міністрів України;

3) оприлюднює результати щорічної оцінки на своєму офіційному веб-сайті.

Таким чином, маємо декілька нормативно визначених наборів показників для визначення стану розвитку регіонів (для визнання територій депресивними, для оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів, для моніторингу реалізації державної регіональної політики, а також деякі показники використовуються для розподілу коштів державного фонду регіонального розвитку, для розподілу субвенцій на виконання інвестиційних проектів).

Найбільш ґрунтовним є аналіз стану розвитку регіонів, який здійснюється при проведенні моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів для моніторингу реалізації державної регіональної політики. Такий моніторинг запроваджено лише у 2015 році. У березні 2016 р. на сайті Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України спочатку було наведено моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік у скороченому вигляді за 6-ма напрямами та 27 показниками. Також була наведена рейтингова оцінка регіонів за всіма

напрямами, за окремими напрямами та окремими показниками напрямів [12]. У травні 2016 р. Мінрегіоном відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856 було представлено результати моніторингу, який здійснено за 12 напрямами та 64 показниками [13]. На рис. 1 наведено результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за 6 та 12 напрямами.

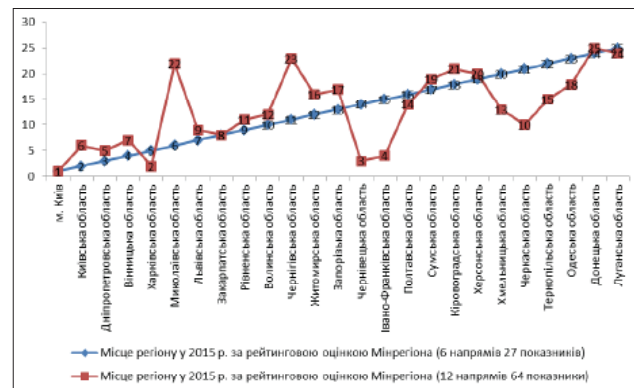

Рис. 1. Порівняння результатів моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за 2015 рік за 6 та 12 напрямами

Порівнюючи рейтингову оцінку за 2015 р., проведена Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України за 27 та за 64 показниками, маємо за деякими регіонами значне відхилення. Так за 27 показниками Миколаївська область займає 6 місце, Чернігівська область – 11, а за 64 показниками – 22 та 23 відповідно. Та навпаки Чернівецька за 27 показниками займає 14 місце, Івано-Франківська – 15, Черкаська область – 21, а за 64 показниками – 3, 4 та 10 відповідно.

Крім того, ранжування за окремими напрямами «Економічна ефективність», «Інвестиційний розвиток та зовнішньоекономічна співпраця», «Фінансова самодостатність», «Ефективність ринку праці», «Розвиток інфраструктури», «Відновлювальна енергетика та енергоефективність», до кожного з яких входять майже одні й ті ж самі показники регіонального розвитку, значно відрізняються в обох рейтингах [12, 13]. Відповідно виникає питання для чого проводити обидва рейтинги, якщо річні рейтинги за одними і тими ж самими напрямами так значно відрізняються і, який з них брати за основний? Крім того, значне відхилення у рейтингах, у залежності від кількості показників, потребує визначення, з якою метою використовується той чи інший рейтинг. Рейтинг за скороченою кількістю показників має економічну спрямованість, а за розширеною, де додано такі напрями, як: «Доступність та якість послуг у сфері освіти», «Доступність та якість послуг у сфері охорони здоров'я», «Соціальний захист та безпека», «Раціональне природокористування та

якість довкілля», має соціально-економічну спрямованість.

Знизити значні відхилення рейтингової оцінки за певними регіонами при застосуванні різної кількості показників оцінки можливо шляхом введення вагового коефіцієнта за кожним показником оцінки. Одним з прикладів застосування вагового розподілу показників при здійсненні оцінки стану соціально-економічного розвитку наведено у праці [14] таких науковців, як: Ромашко С.М., Саврас І.З., Селіверстов Р.Г., Юринець Р.В.

Зазначимо, що для більш ґрунтовного аналізу регіонального розвитку необхідно оцінювати статистику у динаміці, принаймні за останні три роки. При здійсненні рейтингової оцінки доцільніше використовувати усереднені за останні три роки значення показників. При здійсненні рейтингової оцінки Мінрегіоном використовувались значення показників за останній рік.

Так Методику проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональ-

ної політики, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856, можна вдосконалити наступним чином. Необхідно внести наступні зміни до пункту 5 Методики (табл. 1).

Для щоквартальної оцінки усереднення здійснюється за показниками відповідних щоквартальних даних за останні 3 роки, а саме: для першого кварталу за даними перших кварталів за останні три роки, для другого, третього, четвертого – за даними других, третіх, четвертих кварталів відповідно.

До таблиць додатків 1 та 2 до Порядку проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики додати ще 1 колонку «Ваговий коефіцієнт» (рис. 2).

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином методика, за якою Мінрегіон проводить моніторинг соціально-економічного розвитку регіонів, має ряд недоліків та потребує вдосконалення.

Таблиця 1

Вдосконалення Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики

Текст з постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 856	Зміни, які пропонується внести до Методики
<p>5. Рейтингова оцінка проводиться шляхом порівняння відхилення значень показників за кожним конкретним регіоном від їх найкращих значень за регіонами за відповідний (звітний) період та відповідне ранжування регіонів від 1-го до 27-го місця.</p> <p>Рейтингова оцінка проводиться на основі підрахунку відносних відхилень показників кожного регіону від максимальних та мінімальних значень таких показників інших регіонів за формулою:</p> $R_j = \sum_{i=1}^n \frac{X_{maxi} - X_{ij}}{X_{maxi} - X_{mini}} + \sum_{i=1}^n \frac{X_{ij} - X_{mini}}{X_{maxi} - X_{mini}}$ <p>де R_j – сума рейтингових оцінок конкретного регіону за кожним з показників, що характеризують окремий напрям діяльності; X_{ij} – значення i-го показника j-го регіону; X_{maxi} – максимальне значення i-го показника; X_{mini} – мінімальне значення i-го показника.</p> <p>Перша частина формули використовується для оцінки показників, підвищення яких має позитивне значення (наприклад, обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу населення), друга частина – для оцінки показників, підвищення яких має негативне значення (наприклад, сума заборгованості з виплати заробітної плати).</p>	<p>5. Рейтингова оцінка проводиться шляхом порівняння відхилення значень усереднених за останні 3 роки показників за кожним конкретним регіоном від їх найкращих значень за регіонами за відповідний (звітний) період та відповідне ранжування регіонів від 1-го до 27-го місця.</p> <p>Рейтингова оцінка проводиться на основі підрахунку відносних відхилень показників кожного регіону від максимальних та мінімальних значень таких показників інших регіонів за формулою:</p> $R_j = \sum_{i=1}^n \left(\frac{\bar{X}_{maxi} - \bar{X}_{ij}}{\bar{X}_{maxi} - \bar{X}_{mini}} \right) * \omega_i + \sum_{i=1}^n \left(\frac{\bar{X}_{ij} - \bar{X}_{mini}}{\bar{X}_{maxi} - \bar{X}_{mini}} \right) * \omega_i,$ $\bar{X}_{ij} = \frac{\sum_{r=1}^3 X_{ij}^r}{3},$ <p>де R_j – сума рейтингових оцінок конкретного регіону за кожним з показників, що характеризують окремий напрям діяльності; \bar{X}_{ij} – усереднене за останні 3 роки значення i-го показника j-го регіону; \bar{X}_{maxi} – усереднене за останні 3 роки максимальне значення i-го показника; \bar{X}_{mini} – усереднене за останні 3 роки мінімальне значення i-го показника; ω_i – ваговий коефіцієнт.</p> <p>Перша частина формули використовується для оцінки показників, підвищення яких має позитивне значення (наприклад, обсяг реалізованої промислової продукції у розрахунку на одну особу населення), друга частина – для оцінки показників, підвищення яких має негативне значення (наприклад, сума заборгованості з виплати заробітної плати).</p>

Джерело: складено автором

Найменування показника	Ваговий коефіцієнт (ω_i)	Відповідальні за подання даних
------------------------	-----------------------------------	--------------------------------

Рис. 2. Вдосконалений заголовок таблиці додатків 1 та 2 до Порядку проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики

Серед недоліків необхідно зазначити: про наявність двох рейтингових оцінок з різною кількістю показників та напрямів без узгодження, з якою метою проводиться оцінка; про те, що рейтингова оцінка за певними напрямками, у яких використовуються майже одні й ті ж самі показники, повинна співпадати за обома рейтингами або мати відхилення 1-2 позиції, а не більше 10; про відсутність ранжування за вагою показників регіонального розвитку за кожним напрямом; про залежність результату від значення показників за останній період, що викривлює реальне положення стану розвитку регіону у динаміці.

Для вирішення зазначених недоліків потрібно:

По-перше, нормативно визначити, з якою метою використовується рейтингова оцінка за 27 показниками, а з якою за 64 показниками.

По-друге, потребує у кожному напрямі за кожним показником ввести вагові коефіцієнти. Для більш значущих показників більшу вагу, для менш значущих меншу, тобто здійснити ранжування за вагою показників за напрямом. Це дасть змогу зменшити вплив не основних показників на результати ранжування за кожним напрямом та зменшити значні відхилення у показниках оцінки обох рейтингів.

По-третє, ввести усереднення за показниками кожного напрямку за останні 3 роки та здійснити ранжування за усередненими показниками за кожним напрямом з урахуванням вагових коефіцієнтів за кожним показником. Рейтинг, побудований на таких підходах, буде показувати більш реалістичний розподіл регіонів за їх соціально-економічним станом, позбавлений різких змін позицій у рейтингу, як це можливо при застосуванні річного підходу з використанням даних за останній період.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про затвердження Методики визначення комплексної оцінки результатів соціально-економічного розвитку регіонів : постанова КМ України від 4 лютого 2004 р. № 113 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/113-2004-%D0%BF>
2. Про запровадження моніторингу результатів діяльності Кабінету Міністрів України та Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської і Севастопольської міських державних адміністрацій : постанова КМ України від 6 квітня 2005 р. № 263 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/263-2005-%D0%BF>
3. Про запровадження комплексної оцінки соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, областей, м. Києва та Севастополя : постанова КМ України від 20 червня 2007 р. № 833 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/833-2007-%D0%BF>
4. Про запровадження проведення оцінки результатів діяльності Ради міністрів Автономної Республіки

Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій : постанова КМ України від 9 червня 2011 р. № 650 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/650-2011-%D0%BF>

5. Про визнання такими, що втратили чинність, постанов Кабінету Міністрів України від 9 червня 2011 р. № 650 і від 9 квітня 2012 р. № 335 : постанова КМ України від 26 листопада 2014 р. № 654 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/654-2014-%D0%BF/paran2#n2>

6. Про стимулювання розвитку регіонів : Закон України від 08.09.2005 № 2850-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2850-15>

7. Про затвердження Порядку здійснення моніторингу показників розвитку регіонів, районів, міст республіканського в Автономній Республіці Крим і обласного значення для визнання територій депресивними : постанова КМ України від 24 червня 2006 р. № 860 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/860-2006-%D0%BF>

8. Про затвердження Порядку здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського в Автономній Республіці Крим значення для визнання територій депресивними : постанова КМ України від 2 березня 2010 р. № 235 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/235-2010-%D0%BF>

9. Про запровадження оцінки міжрегіональної та внутрішньорегіональної диференціації соціально-економічного розвитку регіонів : постанова КМ України від 20 травня 2009 р. № 476 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/476-2009-%D0%BF>

10. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 05.02.2015 № 156-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/156-19/print1446542150663211>

11. Про затвердження Порядку та Методики проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики : постанова КМ України від 21 жовтня 2015 р. № 856 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/856-2015-%D0%BF>

12. Рейтингова оцінка за січень-грудень 2015 року (презентаційні матеріали) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/napryamki-diyalnosti/regional-dev/derzhavna-rehional-na-polityka/monitorynh/monitorynh-reytingova-otsinka-regioniv/reytingova-otsinka-za-sichen-gruden-2015-roku-prezentatsiyini-materiali/>

13. Рейтингова оцінка за 2015 рік (презентаційні матеріали) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2016/03/Otsinka-sotsialno-ekonomichnogorozvitku-regioniv-za-2015-r.-prezentatsiyini-materiali2.pdf>

14. Моделювання соціально-економічного розвитку територій : наук.-метод. розробка / [С. М. Ромашко, І. З. Саврас, Р. Г. Селівестов, Р. В. Юринець]. – К. : НАДУ, 2013. – 44 с.